

Қайрат ИМАНБЕКОВ

ҚАСҚА
ҚҰЛЫН

Қайрат ИМАНБЕКОВ

ҚАСҚА ҚҰЛЫН

Қарағанды – 2014

(жыр кітабы)

УДК 821.512.122-1
ББК 84 (5 Қаз)-5
И48

Автор осы жинақтың жарық көруіне демеушілік жасап, жанашырлық танытқан жерлесіміз,
Білім меценаты, атымтай азамат
Бекзат Гөмарұлы АЛТЫНБЕКОВКЕ
риясыз алғысын білдіреді.

И 48 Иманбеков Қ. «Қасқа құлын»: Өлеңдер/
Қ. Иманбеков. – Қарағанды, 2014. – 104 б.

ISBN 978-601-204-243-6

Қарағандылық жас талапкер Қайрат Иманбековтің осынау тырнақалды жинағына туған ел, туған жер, махаббат тақырыбындағы жалаңды жырлары енгізіліп отыр. Жас ақын күнделікті күйбеннің көлеңкесінде көрінбей қалатын өмір шындығы мен мәңгілік ақиқаттарды өзіндік көзбен аңдап, өзгеше өрген.

Көпшілік жырсүйер қауымға арналған.

УДК 821.512.122-1
ББК 84 (5 Қаз)-5

ISBN 978-601-204-243-6

© Қ. Иманбеков, 2014

АЛҒЫСӨЗ

Қайрат Иманбеков кейінгі кездері өзінің ойлы өлеңдерімен оқырман көңілін баурап жүрген жас ақындарымыздың бірі. Алдымен айтарым — оның балауса жырлары жасандылықтан ада, шынайылығымен ерекшеленеді. Ал, өнер атаулының шынайылықпен шырайланғанда ғана өміршең болатынын ескерсек, бұл жас ақынға дарыған жақсы қасиет дер едік. Жас шайыр саусақ сорып, сөздің сыртын қызықтаудан аулақ. Әр құбылыстың сәнімен қоса мәнін ашуға, философиялық түйінін табуға бейім.

Ол өзінің осынау шексіз де шетсіз дүниенің күйттай бөлшегі екенін жақсы түсінеді.

Болмедегі бақытсыз бір нүктеден,

Тауып алдым өзімді бір күтпеген.

Қарай-қарай, қайтейін, көзім жетті.

Нүкте ғана екенмін тірлікте мен, -

дей отыра, сол ұлаңғайыр әлем алдында ақын мен адамзат атқаратын зор міндет те бар екенін меңзейді. Ақын немесе лирикалық герой көрсеткенімен өлеңді тұтас оқи келе оның зор тұлғаға айналғанын аңғарасың. Қайрат — өлеңдерін табиғи диалектикасымен жетелей отырып, дер кезінде тоқтай алатын ақын. Не межелі жеріне жетпей тоқтап, не асып түсіп жататын жыршылар аз емес. Ал, әр шалқудың,

шабыттың мөлшерін білу-ол да бір қажет қасиет.

Мен жас ақынның жазу столының тартпасында әлі де қанша өлең жатқанынан хабарсызбын. Бірақ, өзім қызыға оқып шыққан қолжазба мен жыр мүшәйраларында жүлде алып жүрген өлеңдеріне қарап, оның келешекте ақындық ауыр жүкті алқынбай ала апарар алуыетті өнер иесі болып шығар-ау деген сенімге келдім. Қайрат өлеңдерін оқи отырып, оның тартымды туындыға талмажу болар тақырыптарды өмірдің өзінен ойып алатынын аңғардым. Әлбетте, мұндай жағдайда жеке бастың мұң-мұқтажы ғана емес, жалпы жамияттың арман-аңсары да айқулақтанатыны бар ғой. Кітапта осындай сәттердің мол кездесуі оның табысты тұстары дер едім.

Әрине, аз ғана лебіз ішінде жас ақын тауып айтып, таңбалап жазған дүниелердің қасиетін толықтай ашып беру мүмкін емес. Әйтсе де, оның «Кер ат», «Кілт», «Қасқа құлын» бастаған бірталай өлеңдері жинақтың шоқтығын көтеріп тұрған жұлдызды да жілікті туындылар екенін айту парыз. Бұған бәйгенің алдын бермейтін желден жүйрік кер аттың қойтарыға айналу трагедиясын суреттеген төменгі шумақтар дәлел.

Жүйрікпен біреу қой бағып жүр,

Белгілі енді оның озбасы.

Қалада көзімнен атып жүр,

Елдегі кер аттың көз жасы.

Ақын жырларында осындай астарлы

сөз, алқалы дүние көп-ақ. Мәселен:

Шарам не өртендім сонда мен,

Шаттығым жалт беріп жүзімнен.

Үзілген алқанды жалпап ем,

Сезімді қайтемін үзілген, - деп келетін жыр жолдарына қалай қарар едіңіз. Мен сүйсіне қарауға бейілмін.

Әрине, өнер атаулы үнемі жетілдіріп тынымсыз ізденісті қажет ететін құбылыс. Бұл орайда Қайрат тындырар шаруалар да ая емес. Жас ақынға ақ жол тілей отырып, өнердегі өзіндік іздеуден жалықпа дегім келеді.

Абзал БӨКЕН,

**ақын, халықаралық «Алаш»
сыйлығының иегері.**

САПАР...

Сапарымды салыпты ұзақ қылып,
Соқпақпенен келемін жүз аптығып.
Әбігерге түсіріп өмір өзі,
Әрбір жерден қойыпты тұзақ құрып.

Ағаларым болар деп осы батыл,
Аттандырған еді ғой қосып ақыл.
Сол бағытта салы да суға кетіп,
Кейбіреудің қираған көші жатыр.

Жеткізбейтін секілді жыр шаһары,
Қарақшыдан қорқасың – бір шатағы.
Жалаңаяқ, жалаң бас жалғыз жанның,
Үрейлі де үмітті бұл сапары.

Ұшыраған жанмын ба лағынетке?
Тірі жан жоқ жөн сұрар төңіректе.
Қарайған зат көңілді қуантады,
Менің межем одан да әріректе.

Асқар таулар, алдымда биік белдер,
Жиі-жиі кездеседі күйік, шерлер.
Жырдың елін іздеген жолаушымын,
Ей, маған тиіспеңдер...
Тиіспеңдер!

МІНЕЗ

Ауыр күн, мұңды ай, қиын жыл,
Кеудеме кеселін құйып жүр.
Қырсығып біттің-ау, ей, өмір,
Қыршының қиылғыр.

Жүректің жарығын мұң басып,
Бәрімен болдым мен сырласып.
Дәрменім таусылып жазылған,
Ал, менің жырыма кім ғашық?

Берілген ғұмырға өлшеніп,
Қайғырмас едім ғой берсе құт.
Өлшеусіз өлеңді еңсеріп,
Тағдырым жылайды теңселіп.

Сырласып көктеммен, күзбенен,
Үкілі үмітін үзбеген.
Бақытты екенмін – бақытын
Қалам мен қағаздан іздеген.

Жанымды жалынмен көмкерген,
Өлең – от, өмірім өртенген.
Дұшпан бас шайқайтын серті өлген,
Шыңдарға айналам ертең мен.

ҚҰЛАЗҮ

Зерттелмеген мендегі сараң тағдыр,
Зәремді ылғи алады қараңқалғыр.
Ойым – ойран, қиялым – қырық пышақ,
Қалай өмір сүріп жүр адамдар бұл?!

Жүйрік емес, кейбіреу жабы мінген,
Жана қалады десеңші, бағы бірден?!
Ашы терін алам деп тұлпарымның,
Топқа түсіп жатпастан қажыдым мен.

Желден жүйрік, жарқ етер, жебе ғұмыр,
Көсілер шақ маған да келеді бір.
Орта жолда тоқтағым кеп тұрады,
Осы менің мінезім неге қыңыр?!

Құлын жүрек құрсауда құрық көрген,
Өткенімді соғады ұмыт деумен.
Соңғы кезде сені де ұға алмаймын,
Тірі жан түсінбейтін ұлық кеудем...

ӘКЕ

Арманымды адастырды ғасырым,
Аяулы әке, ардақты әке, асылым.
Өзіңді ойлап, жылап жүрген жасырын,
Жібі түзу жігіт болды жас ұлың.

Асыл әке, сенсіз жалғыз өстім мен,
Мейіріміңді көре алмадым ешкімнен.
Қараша үйдің қабырғасы сөгілді,
Өзің киген киімдер де ескірген.

Анамның да ақ жүзінен әр тайды,
(Жарты ғасыр жарын ойлап қартайды).
Көзінен мен мұң көремін анамның,
Өзіңменен өткізуші еді әр тойды.

Ал, ұлыңның тұла бойы шер мен мұң,
От жалынын көрмей өскен кеудеңнің.
Ажал құшып, әкетай, сен өлген күн,
Көзден аққан жаспен бірге жерге ендім.

Сен солғансың, мен сарғайдым –
бұл анық,

Анам да жүр ақша жүзі қуарып.
Өлмеген тек өзің еккен тал ғана,
Елге барып жүрем ылғи суарып...

АНАНЫ ЖҰБАТУ

Жанын жеген қайғы-мұң, ой құсадан,
Көздің жасың көл етер – айныса адам.
Амандығын тілейтін баласының,
Өңің кетіп қалыпты-ау, байғұс анам.

Бұл тағдырды тастаған уақыт күз қып,
Жанардан жапырақтай жақұтты үздік.
Жасымызға көздегі қарамады,
Басымызға орнаған бақытсыздық.

Ана, өзіңді уайымға алдырмашы,
Жалғыздың да жалғанда бар мұңдасы.
Өзге кімнен сұрайды қол ақысын,
Көздеріңнен төгілген тағдыр жасы?!

Аппақ шашын жасырған бояуменен,
Талай жазам, Ана деп, - аяулы өлең.
Кей көңіл қаяу тартып бара жатыр,
Ей, өмір, жоқ-ау сенде аяу деген.

Қайран ана, қайтесің күңіреніп,
Қарайласар қуаныш түбі келіп.
Жаныңа кеп ұғындым жаныңызды,
Қалада құр жүріпті күнім өліп.

Жылым өріп, жүріпті жылап, сырғып,
Онсыз да, ана, біз талай құлап-тұрдық.
Бейнетіңнің бәрі де бұйырса Алла,
Бақытыңа бас иер бір-ақ күндік!

Жүрек жиі жұтқан соң тағдыр уын,
Азайып бара жатыр жан-жылуым.
Тіршілікке қолшоқпар болып алған,
Тәнім де қоймай қойды қаңғыруын.

Меңіреу күнкөрістен мұздап жүрек,
Құлағандай күйдемін құздан жүдеп.
Күз секілді өмірге өгейсідім,
Өңменімнен өткізген ызғарлы леп.

Жанымды жатсынады неге жалған,
Қаншалықты қызық бар көрер алдан?!
Төреден төр, ақыннан сорды аямай,
Шерлі қылып қойған-ай, шебер Аллам.

Арқаласам азабын нар Қасымның,
Айтар едім ғазалын он ғасырдың.
Көкіректі күрмесе қайтем енді,
Көмейіме құйылған қорғасын мұң!

ТОҚЫРАУЫН

Қос бұрымдай құлаған ойға қырдан,
Буырқанған балдәурен – қойнауында ән.
Бастау алып биігі Қайдауылдан,
Тоқырауын ағатын жайлауымнан.

Жағасында асыр сап, түнейді елік,
Көктем келсе мұзы да жібиді еріп.
Тоқырауын көк атқа мініп алса,
Біздің ауыл жататын үрейленіп.

Қоңыр кеш, қоңыр күзде тартылатын,
Тартылатын, аға алмай алқынатын.
Төрт мезгілде түрлі оймен түрленгенде,
Арнасына аяулы ән тұнатын.

Бақ-ырысын жоғалтқан бұла күші,
Сор маңдай да, сол ғана кінәлісі.
Ақтоғайдың жатады жоғын жоқтап,
Арманы ерте үзілген жылы ағысы.

Өзенді өлең еткен кеудесі үміт,
Пешенеге жазылмас пендешілік,
Мендік ғұмыр – тартылған Тоқырауын,
Көлге жетпей кететін жерге сіңіп.

ЖҰЛДЫЗ АҚТЫ

Түнде тағы аспаннан жұлдыз ақты,
Жүрегіме түсіріп мың сызатты.
Жұлдыз ақты жалт етіп, содан кейін,
Шырай төгіп құба таң мұңсыз атты.

Өзін мәңгі жоғалтып сөнді жұлдыз,
Енді бір жаз, тұра алмай енді бір күз.
Бір тамшы жас үзілді жанарымнан,
Көрді бір қыз, еріксіз көнді бір қыз

Күн күркіреп, найзағай ойнамады,
Жұлдыз ақты таусылып бойдағы әлі.
Есебі жоқ жұлдыздар арасынан,
Өшеді деп оны ешкім ойламады.

Жұлдыз ақты жалғанға қарап тұрар,
Ол да біздей өмірге қонақ шығар.
Оған тіпті оғын да ата алмады,
Аспанда жүрген анау қарақшылар.

Жұлдыз ақты – өзінің еркі болар,
Кіргізеді аспанның көркін олар.
Өзін осы жұлдызға ұқсатты да,
Қала берді қаншама шерлі жанар.

Әдемі аруы бір үйдің,
Жолыңа жақсылық тілеймін.
Ойымнан шықпайсың,
содан соң,
Түндерде көзіңе түнеймін.

Екеуміз кешетін мұң егіз,
Ескірген көшемен жүреміз.
Тағдырға тағамыз кінәні,
Қателік бізден ғой, білеміз.

Назыңды аңсатар жүрек қой,
Нәзігім, мінезің жібектей.
Түсіне алмаймын, сен, неге,
Түсіме енесің, бір кетпей?

Мендегі өмірдің гүлісің,
Мұңая береміз кім үшін?
Жаныма жақын боп кеткенсің,
Кеудемнің мекендеп қуысын.

Көзіңнен кірбің мұң көрдім,
Сөзіңнен ұғып үлгердім.
Мен үшін сен де жыладың,
Сені ойлап мен де жүргенмін.

Сезімнен сен де алдандың,
Өзім де оны аңғардым.
Мұңайып сен де қалғансың,
Мұңайып мен де қалғанмын.

Беріліп қатты сүйгеннен,
Жанымыз бірге күйзелген.
Шаршаған енді шығарсың,
Өзіңді-өзің сүйреуден.

Арыңа аппақ дақ салмай,
Жаныңды күтші ақ қардай.
Күтумен сыңсып тұрармын,
Біз жүріп өткен бақтардай...

* * *

Бойымда бар ма менің қырсық қылық,
Ақыл айтады ағайын ұрсып тұрып?
Өзіммен-өзім қалсам өмір мені,
Тастағысы келеді тұншықтырып.

Кінәсі бар, білмедім, бұған кімнің,
Мен әйтеуір бәріне шыдам қылдым?
Айналаны сол шығар көрмейтінім,
Ішінде адасамын тұман мұңның.

Әкем де мойымаған өжет еді,
Өжет болып өткенге не жетеді!
Қайсарлығың әкеңе ұқсайды деп,
Көзін көрген адамдар сөз етеді.

Болса шіркін, менде де асыл мінез,
Жанға батты сан күйік, жасырды көз.
Қайсарлығым бар еді қасық қандай,
Өмірменен күресіп басылды тез.

Қандай екен өмірім қалған менің?
Қалмағандай бойымда әл-дәрменім.
Жұдырықтай жүректе шер болмаса,
Ұлы жолдың ұшығын таңдар ма едім!

КЕР АТ

Сауықшыл аймаққа әйгілі,
Құлпырған жүрісі әдемі.
Біраз жыл бермеген бәйгіні,
Ағамның кер аты бар еді.

Жүйрік еді шабатын алысқа,
Жүйткісе жар болған бір құдай.
Жараусыз қосса да жарысқа,
Жүлденің алдында жүрді ұдай.

Қалаға көшерде көріксіз,
Ағамыз кетерде бұл елден.
Қиналып кер атты еріксіз,
Көршіге саудалап жіберген.

Пышаққа қимады себебі,
Құшақтап көп тұрды жүйрігін.
Қалада түсіме енеді,
Далада бірге өскен сүйірігім.

Жауыр боп ішінен егіліп,
Ат қалды, кетті алыс иесі.
Аяусыз арбаға жегіліп,
Қалды әне, кер аттың киесі.

Қол үзіп қалғалы жарыстан,
Малға да мінеді боранда.
Бұрынғы тізгінмен алысқан,
Байқадым асаулық жоқ онда.

Жүйрікпен біреу қой бағып жүр,
Белгілі енді оның озбасы.
Қалада көзімнен ағып жүр,
Елдегі кер аттың көз жасы.

Жапан түзде жалғыз өсіп күн кешкен,
Қарағайдай қаламыз ба қуарып.
Аң-таң болып неге екенін білместен,
Сонау түні екеуіміз де жыладық.

Шуақ қайда төгілетін таңымнан,
Шұғылалы өзің едің, жарығым.
Қараңғы түн, сен кеткелі жанымнан,
Жалғыздықтың не екенін таныдым.

Ести алмай егілемін даусыңды,
Саған деген сағыныштың бары шын.
Дәрменім де, шыдамым да таусылды,
Бірақ саған жібермейді намысым.

Сыр білдірмей, түк сездірмей жүрсем де,
Ішімді өртеп бара жатыр өксігім.
Онда сірә жүрмесіңді білсем де,
Жағалаудан сені іздеймін кешқұрым.

Енді осылай жетер көктем, өтіп күз,
Ұмыт мені, қабырғаңмен кеңес қыл.
Біздер әбден бауыр басып кеткенбіз,
Махаббат та, ғашықтық та емес бұл...

Шыға алмастай шырмалып шағын мұңға,
Шытынадым шыныдай шағылдым да.
Майқұдықтың мезі боп құрсағынан,
Далада өткен шағымды сағындым ба?

Түк түсінбей келемін әлі күнге,
Танымадым өмірді, таныдым не?
Қаласы бар қараңғы, баласы бар,
Жүйкемді де жұқартты бәрі бірге.

Түн ұйқысын төрт бөліп шерлі ананың,
Тірі өлігі боп алдым мен қаланың.
Ұлыған қасқырға ұқсап қақпандағы,
Қырынан қырым кеттім кең даланың.

Тас көшеге таңылып, шер жұтқан сәт,
Көздің жасын селдетем кеңдікті аңсап.
Қасіретті шекпес ек, қайғы жұтып
Қасиетті туған жер, сендік болсақ.

Кешір мені, кең дала, сүрініп ем,
Қала бізді құртады түбі, білем.
Шатыстырып алыппын шапалақты,
Тұлпарлар тұяғының дүбірімен.

ҚАСҚА ҚҰЛЫН

Қасиетті қасқа құлын,
Айналғаның ақиқат тасқа бүгін.
Жаны сұлу жануар желден жүйрік,
Жүрегіңді жансыз қып тастады кім?!

Қадіріңді білмей жүр жұртым әлі,
Соны ойласам жүрекке мұң тұнады.
Тас көшеге тастаған тәнін тас қып,
Маған қатты ұқсайды жылқы малы.

Сәйгүлікке балаушы ек біз құлынды,
Құлын жаным, қайтейін, жүз жығылды.
Сен өңірге ескерткіш болып тұрсың,
Мен өмірге ұстатқам тізгінімді.

Жұлқынарға асаудай күшім құрып,
Мына тағдыр көрмеді ісімді құп.
Адамдар-ай, жатпастан түсіндіріп,
Қасиетті қатырған мүсін қылып.

Бабасының ебі жоқ ісіне кей,
Қалалық қандастарға ішім өгей.
Басқан ізім бағытсыз болып барад,
Қасқа құлын кермеде кісінемей.

Зор сенімін әрдайым артар маған,
Көз ұшында қалдың-ау, дархан далам.
Қасқа құлын, өмірге өкпе айтайық,
Қос тағдырды тар жерге арқандаған.

МҮГЕДЕК

Жүзін көріп жаны ашып жұрт елейтін,
Аяғына аямай құн төлейтін.
Балқаштан көремін бір мүгедекті,
Бірақ оның қазаққа ұлты өгей-тін.

Жете алмаған жан, бәлкім, арманына,
Үмітпенен қарайды ол жан-жағына.
Жиып алып жиғанын кешке қарай,
Сүйеніп ап қайтады балдағына.

Keң құшаққа ынтығып жылы, аялы
Орыс жігіт маңайға мұңаяды.
Күнде ішерге тамағын тауып беред,
Жанына медеу болған бір аяғы.

Өзгеше өмір күтеді алыс қарап,
Енді қайтіп балдақпен бақ ұстамақ.
Көрген сайын қалтамды қағып берем,
Ол денсаулық тілейді орысшалап.

Бар қызықтан құр қалған сорлы реңі,
Күздегі гүл секілді солғын еді.
Дүресіне шыдаған дүниенің,
Денсаулықтың қадірін сол біледі.

Сол біледі бәрін де сол ұғады,
Оған түбі бақыт кеп жолығады.
Дала кезген емес ол мен сияқты,
Таба алмай жүр жайлы жер жаным әлі.

Сыйың бар ма ей, өмір, әлде бөлек,
Мына тағдыр қашанғы әурелемек?!
Жүрегі жоқ кезіксе мүгедектер,
Жағамды ұстап, жүремін тәубеме кеп.

(Ардақ Тойшыкеновтың рухына)

Аласартып алғандай Ақсораңды,
Жаныңнан жоғалтасың жақсы адамды.
Ақынның ардақтысы Ардақ еді,
Оның да өмір есімін «жақшаға алды».

Халық сүйген ақынның елесімен,
Сарытеректің бұлт көшеді төбесінен,
Ғайып болған жалғанның кемесінен,
Шатырша шығарған жоқ сені есінен.

Сарытерек ағашы өртенгенде,
Өкініш жатып еді өр кеудеңде.
Тамырыңды сақтады Тоқырауын,
Топырағы бұйырмас серті өлгенге.

Барға тасып көрмеген жоққа налып,
Ақыры, аға, жүрегің тоқтады анық.
Сарытерек ағашын еске аламын,
Өне бойым өртенсе отқа оранып.

Сарытерек деп жырлаған сүйіп мәңгі,
Өмір өзі өртеді биік талды.
Тамырың тіршілікке жалғасса да,
Қап-қара боп көңілде күйік қалды...

КИАТ

(Досымның әңгімесі)

Тәнге тыным бермей, мұңды
жанға артып,
Қыр соңымнан қалмай қойды аңғалдық.
Жүрегімді сыйғыза алмай ауылға,
Жүруші едім қала жақты арман қып.

Менен басқа бәрі ол күнді ұмытты,
Шағын ауыл сағынышын кім ұқты?
Анам мені алып келді қалаға,
Бітіргенде тоғызыншы сыныпты.

Мөлдіретіп көзінің ақ-қарасын,
Қайтты ауылға ертесіне анашым.
Тастап кетті бауырының үйіне,
Саған қамқор болады деп нағашың.

Күздің күні түсі суық, өңі – мұң,
Басталды алғаш қаладағы өмірім.
Мен аңсаған арман мұндай емес-тін,
Алып келді мені кім?

Оны айтып, жазу қиын бір тілмен,
Келе сала айырылдым күлкімнен.
Абайсызда алған едім жоғалтып,
Жатқан үйдің есігінің кілтін мен.

Енді біреу тонайды деп үйімді,
Нағашым кеп маған қамшы үйірді.
Содан бері жүрегімді солдырдым,
Күз қып көңіл-күйімді.

Солай бәлкім, тағдырымның шешімі,
Барлығы да аңғалдықтың кесірі,
Ол үйді ешкім тонамады алайда,
Басқа кілтпен жабылады есігі.

Ал, нағашым кейін өзін оңалтқан,
Ол да байғұс дейді анам соры аққан.
Бақытымды іздеймін деп қаладан,
Көңілімнің кілтін сөйтіп жоғалтқам!

* * *

Атырып әнмен таңымды бірге,
Теңедім нәзік жаныңды гүлге,
Шаршаумен сүріп өмірді сенсіз,
Аңсаумен жүрмін жолыңды күнде.

Айта алмай сырмен жатқа мұңымды,
Сағындым мамық мақпал үніңді.
Жақтың да кенет сөндіріп кеттің,
Өртенген сезім от-жалынымды.

Қиялды кезген елікке айналдың,
Түсімде ғана көріп қайранмын.
Көркіңді көзсіз жүрекпен сүйіп,
Еркімді сөзсіз беріп қойғанмын.

Қай жаққа кеттің бағымды ұшырып,
Жалғыз боп қалдым жаным қысылып?
Амалсыз күзде қайтқан құстарға,
Басымды иемін бәрін түсініп.

НҮКТЕ

Жабырқаулы жаныма самал іздеп,
Жалғаннан бұл жақсылық барам іздеп.
Қабырғада нүктеден көз алмаймын,
Қаусатса да іргемді қара күз кеп.

Сол нүктедей мені кім түсінеді –
Ашулансам сабама түсіреді,
Ешкім де елемейтін сол нүктенің,
Басып кетіп тұрады мысы мені.

Сол нүктеден мен кейде жыр жазамын,
Сол нүктеден қол бұлғайды
күнде азабым.

Сыңар езу, тарпаңдау тағдырымды,
Сол нүктеден көремін – бір ғажабым.

Сол нүктеден тарқайды шерім, қайғым,
Қанжығама байлайды сенімді ойды.
Сол нүктеден көремін көрешекті,
Сол нүктеден ұғамын өмір жайлы.

Бөлмедегі бақытсыз бір нүктеден,
Тауып алдым өзімді бір күтпеген.
Қарай-қарай қайтейін, көзім жетті,
Нүкте ғана екенмін тірлікте мен.

ҮЗІК СЫР

Көктемде сезімім бүр атып,
Көңілге сен жайлы жинап ән.
Өзіңді, сөзіңді ұнатып,
Өзімді өзіңе сыйлағам.

Сезімге ілесіп сыйқырлы,
Жанымыз жарасып күн өткен.
Тағы біз шерткенбіз күй сырлы,
Әніміз айтылып жүректен.

Шуағын таратқан айдынға,
Шағалам сен едің шарқ ұрған.
Аққудай әдемі мойныңда,
Мен таққан алқа бар алтыннан.

Айналып бақытты жандарға,
Қалдырдық өткенге көп белгі.
Асығып аяулы арманға,
Екеуміз ұнаттық көктемді.

Дертіңнің дауасын тапшы өзің,
Абайсыз үзіп ең алқаңды.
Содан соң үзілді пәк сезім,
Екеуміз жек көрдік қаңтарды.

Шарам не, өртендім сонда мен,
Шаттығым жалт беріп жүзімнен.
Үзілген алқаңды жалғап ем,
Сезімді қайтемін үзілген?!

БАЛАЛЫҚ АРМАННЫҢ БИІГІ

(Мақсат Күземхановқа)

Бақытты күн, қайран менің, бал күнім,
Қызылтастың қырқасында қалды үнің.
Қайран ауыл көлеңкесіз көңілі,
Түбі саған тұрақтайды тағдырым.

Қайран ауыл, өмірімнің гүл бағы,
Арманы асқақ, ерке мінез ұлдары.
Аспан сынды көк көрпесін жамылған,
Көз алдымда Көрпетайдың шыңдары.

Еске салып өзегімді өртеген,
Өткен күндер, сен не деген көркем ең!
Көрпетайдан көзімді алмай тұрушы ем,
Біздің ауыл қой жаятын өлкеден.

Ол балалық арманым биігі,
Қалаға кеп тарқап кеткен түйіні.
Көрпетайдан ұлылықты үйрендім,
Аспанменен астасатын иығы.

Туа сала тауға қарап далада,
Асқақ болу сіңіп қалған санаға.
Арманымды соған қарап өлшейтін,
Төмпешіктен түк жоқ басқа қалада.

Мен қашан да биіктікті сүйгенмін,
Аласарып қалам ба деп имендім.
Анда-санда шақырмаса Көрпетай,
Көлге қарап жылауды да үйрендім.

УАҚЫТ

Уысқа тұрмай уақыт,
Өтуде күнде жылатып.
Жылжуда өмір көбісін,
Аяқтан шалып құлатып.

Өтуде күндер еппенен,
Өткеріп жүрмін көппенен.
Көшімізге де обал жоқ,
Басқа бір жаққа беттеген.

Жұмақтай көріп жер шарын,
Ойнадым, күлдім мен шағын.
Маңып бір кеткен ұлылар,
Мені де күтер сол сағым.

Таусылып тағат, әл-дәрмен,
Таласып атқан таңдармен.
Келмеске біз де кетерміз,
Мұқаңдар салған жолдармен.

Алмасса көкте ай-күнім,
Көкесі менде қайғының.
Өлмейтін шығар өлеңім,
Бақытым – жалғыз байлығым.

Сынаптай сырғып күн өтіп,
Барады жанды жүдетіп.
Аяқтатады өмірді,
Аяққа киген бір етік.

ҚАЙДАУЫЛ-ШЕРУКЕ

Жазылып бітпеген жарасы,
Тоқырауын-Нұраның сағасы.
Қайдауыл-Шеруке, Қызылтас,
Кеңсазға көз тігіп қарашы.

Тарихы тамырлы одан да,
Бұдан да ертерек заманда.
Шеруке аруға ғашық боп,
Бір жігіт адасып боранда.

Тұлпардан босамай тақымы,
Ажалдан аса алмай ақылы.
Шеруке! - деп басып айқайға,
Сол жерде өліпті ақыры.

Сол ауыл Қайдауыл атанған,
Мен мұны естігем атамнан.
Сүйгенін іздеген шахардан,
Ел-жұртқа ер жігіт қаһарман.

О, қайран, туған жер, қойлы ауыл,
Шежірең сақтаулы ойда ауыр.
Адасып жүрмін мен алыста,
Қайдауыл-Шеруке, қайда ауыл?

ПОДЪЕЗД

Естелігім қалған жалғыз сол күннен,
Айдан артық, көркем едің, сен, күннен.
Кербездігің көкіректі күрмейді,
Сүюге де бата алмаймын ерніңнен.

Сол сәттердің басты рөлін сомдаған,
Саулем, сенің еркелігің сол маған
жетіп жатыр, ештеңе де демеші,
Мен болайын дүниеде сорлы адам.

Үндемеші, құшағымда тұра бер,
Екеумізді көтереді мына жер.
Көздеріңді төңкеріп бір қара да,
Тағы бір күн мені арманда қыла гөр.

Тағы бір күн сағынышқа бөлеші,
Күндеріме көз жұмбайын мен осы.
Сенің қолаң шаштарыңа шырмалып,
Асығайын кездескенше келесі.

Өзіңді ұдай күтуменен өтер күн,
Саған арнап сезім гүлін әкелдім.
Бақытты боп өтер едім мен болсам,
Күзетшісі сен тұратын пәтердің.

Неге жылай бересің, сен, неліктен,
Құр қалдың ба бақыттан пенде күткен?
Бойдақ күнмен мендегі өлген бірге,
Ойнап-күлген сәттерің еркелікпен.

Мұнаясың тұнжырап, сен, неліктен,
Арманның атар таңын мен де күткем.
Мағынасыз тірлікте мән қалмайды,
Сүйгеніне қосылса пенде біткен.

Көңіліңді босаттың неліктен, сен,
Менің көрген күнімді көріп көр, сен.
Шыдамымды бойдағы шайып өтер
Көз жасыңа сәл ғана ерік берсең.

Көңілге алма кездерді көктемдегі,
Өкінішке толтырып от-кеудеңді.
Сезімге енді берілме, жылама, сен,
Өзіңді ойла, одан да жек көр мені!

* * *

Тақап қалған тұс еді күз бесінге,
Жүрек басқа сыңарын іздесін бе?
Алғашқы кездесуді еске алғанбыз,
Соңғы рет жүздесуде.

Көктемімді еріткен от демиңде,
Сәруар бал сезімім кетті ерінде.
Бәрі бітті дегендей көзді жұмдың,
Соңғы рет өпкенімде.

Мен сені ұмытқан ем шын, жасқанба
Құстарды іздеп қарайсың мұңлы аспанға.
Жыламсырап жыраққа ұшқың келді,
Соңғы рет сырласқанда.

Күзден кейін бөленер дала қарға,
Қардай аппақ жол берсін саған Алла.
Сарғайған жапырақты жұла бердің,
Соңғы рет қарағанда.

Сары жапырақ теректен төгілгенде,
Сағыныш ұялайды көңілдерге.
Көз жасыңды сүрткейсін жапырақпен,
Соңғы рет егілгенде.

Соңғы рет қауышқанда,
Шыдам менен төзімді тауысқанда.
Күнін белгілемеппіз қоштасудың,
Ең алғаш танысқанда.

КҮЙ

(Мағауия Хамзинге)

Түсінгенге Алланың бұйрығы деп,
Күмбірлі әуен дүние, күй – құдірет.
Кеудемде бір күй жатыр күмбірлеген,
Домбыраның дауысын сүйді жүрек.

Шер тарқатып үнімен шертпе күйдің,
Дауа болған домбыра дертке кей күн.
Күйкі өмірден жауыр боп жүргеннен бе,
Бұрынғыдай бестімді ерттемеймін.

Сүйіне ме, қапа боп күйіне ме,
Бұзылады көңілдің күйі неге?
Жүрегіме сыйдырғам сол мұраны,
Үйсіз-күйсіз жүрсем де дүниеде.

Осы неге мен мұңды күй кешемін?!
Күйзелмеудің табар ем қилы есебін.
Топырағы болмаса туған жердің,
Домбыраның дауысын сүймес едім.

Көңіліме мұңдардың көші шөкті,
Күймен ғана күйретем осы шепті.
Қайдауылдан құлаған қос өзендей,
Қасиетті домбыра қос ішекті.

Шер тарқатар домбыра, дертке – дауа,
Оранғандай өзекте өртке дала.
Кеудемде бір күй жатыр сағынышты,
Алыс ұзап ауылдан кеткелі, аға.

* * *

Бекер бізге сүйсініп ел қарады,
Екеуімізге жазылмаған бір тағдыр.
Сені аңсаған жүрегім бұл жаралы,
Өзің жайлы толғататын жырға әрбір.

От деміңді ұмытамын мен қалай,
Өткеніңді ұмыттың ба ұнатқан?
Өзгеше өмір бастай салу енді оңай,
Көктеміңе көзді жұмып жылатқан.

Кетіп едім, жіберіппін күзге есе,
Өтінемін құс жолынан көшіңді үз.
Жүрегіміз бірін-бірі іздесе,
Өмір бойы қиналамыз сосын біз.

Сағынысып қосылсақ қой – тілегім,
Алып-ұшып саған қашан жетемін?
Менің ғана біледі тек жүрегім,
Сені сүй – өмір сүру екенін.

ӘКЕ

Күңіренсем бұлтқа еріп үнім көшіп,
Белшемізден жалғанның мұңын кешіп.
Мұңданып отырамын, әке, сенің,
Мына күн – қаза болған күнің, - десіп.

Сездірместен жанының ауырғанын,
Бұл өмір қылды емес пе жауыр бәрін.
Басыңа кеп жүр ме екен есіл анам,
Молданы ертіп алып ауылдағы.

Көзімнен жүргенімде сорым ағып,
Бауырларың тіледі жолыма құт.
Бір жылап алар бәлкім қарындасың,
«Тоқырауын тынысын» қолына алып.

Жұдырықтай жүректі күз жылатып,
Үмітімді дәрменсіз үзді уақыт.
Бақандай жиырма екі жыл өтіпті,
Жиырма екі жыл жатсынып бізді бақыт.

Әке болдым, жар тербеп бесігімді,
Ұлым маған әке дейді – есі кірді.
Жүрегімнен қалайша өшірейін,
Өзіңді еске салатын осы күнді.

Жанымды өртеп дәрменсіз мұң-күйікке,
Қалай жатсың таңылып бір бейітте?!
Қабірің жердің асты болғанменен,
Қадірің ұлың үшін тұр биікте.

* * *

Апақ-сапақ дүние бұл дүрбелең,
«Ерма» онда шығып келген түрмеден.
Жарты өмірін темір торда өткізген,
Сол жігітпен сыр бөлістім бірде мен.

Айтып берді ол, бар тағдырын, өткенін,
Темір торда қалай азап шеккенін.
Тар құрсақтан кеңдік көрмей
шыққан соң,
Түн түнекте бар өмірі кеткенін.

Мені мүлде ұмытқан деп ескі жұрт,
Мұңын айтып күрсінген ед көшке ұлып.
Құлағына азан даусы естіліп,
Көз алдында бара жатты кеш кіріп.

Қарағанды шағарын мен жол қылып,
Көшетін жыл, өмір-өлең соңғы үміт.
Екі кештің арасында жүрегі,
Тоқтап қалып көз жұмыпты сол жігіт.

Көшіп кетті ол мәңгілік түрмеге,
Көшіп кетті, көрге кіріп бір дене.
Ол өлеңге ғашық еді өлердей,
Біз өмірді ұғынбаймыз шын неге?

Арман жайлы өлең оқып берген ем,
Жалған жайлы өлең оқып берген ем.
Ажалға адам тұтқын болады екен ғой,
Жүректегі жазылған соң соңғы өлең.

* * *

Сүрініп тұяқ кеткенде,
Жағың да жаңылысады.
Досыңнан ұят кеткенде,
Басыңнан бағың ұшады.

Біз, аға, қалай шыдаймыз,
Ызаға толған іш, кеуде?
Сүйейтін жан табыла ма,
Сүйекке таңба түскенде.

Ар үшін тапталды тағы,
Намысым надан адамға.
Ішіңнен күйіп-жанасың,
Сыртыңнан табалағанда.

Шындықтың беті ашылмаса,
Өсекке айналғаны ма?
Тұлпардың құлағанынан,
Есектің бәйгі алғаны ма?

Қораңа түседі бөрі,
Терісін қойдың жамылып.
Басыңа шығады дұшпан,
Өтірік қойныңда жүріп.

Ар үшін тапталды тағы,
Намысым надан адамға.
Ішіңнен күйіп-жанасың,
Сыртыңнан табалағанда.

Ат жарысқа барайықшы, - дейді ағам,
Мен сияқты оны да өмір қинаған.
Тұлпар аз ба бәйгесінде тірліктің,
Кең дүниенің маңдайына сыймаған!

Құба белде құлаш жайған құла анау,
Дүйім жұрттың алдына кеп құлады-ау.
Иесі жүр һас жүйрігін айналып,
Жас баласы жүген ұстап жылады-ау.

Жабыларға қоспаңдаршы бекер үн,
Өмір өзі берер оның өтеуін.
Ат жарысқа бармағандар білмейді,
Ат жарыстың атақ жарыс екенін.

Дүбірлі бел, бетегелі боз далам,
Жабырқаған жанның мұңын қозғаған.
Атақ қуар ниетім де жоқ менің,
Атқамінер аман болса өз балаң.

Ат жарысқа барайықшы, - дейді ағам,
Тұлпар аз ба дүниеге сыймаған.
Сені сүйем тұяғымен тұлпардың,
Күмбірлеген қасиетті күй далам!

* * *

Темір де сынар төзімді деген,
Жанымыз неткен сірі еді!
Айнадан ылғи өзімді көрем,
Өртеніп тұрған жүрегі.

Жалтақтап жұртқа жер бауырламай,
Тіксінген жанның бірімін.
Жүрегім менің, сен дамылдамай,
Биіктемейді тұғырым.

Қайдасың менің төзімді кезім,
Өмір ме мынау ерегес?!
Жұбату үшін өзім-өзім,
Жылаған сәтім кем емес.

Темір де сынар төзімді деген,
Жанымыз неткен сірі еді?!
Айнадан ылғи өзімді көрем,
Өртеніп тұрған жүрегі.
Жеркеніп тұрған жүрегі.

ЖҰМАТАЙҒА

Аумайтын тұрқы кенежиреннен,
Кім ұғар дейсің күйіңді?
Адамның бәрі сенен үйренген,
Ару мен жырды сүюді.

Өзіңе ұқсаған тілегі де өлең,
Ғашық боп жүр ғой көп ақын.
Жұматайдың тек жүрегі дер ем,
Ләйлә деп қана соғатын.

Күңіреніп күйің қоңыр күзбенен,
Жырға айналдырған уақытты.
Өзге жүректен өмірді іздеген,
Тарыдай меңнен – бақытты.

Шын сүйіп жүрек ұнатқанымен,
Жұматайды оқып білер ем.
Көңілің жардан құлатқанымен,
Медеу болмай ма бір өлең.

Болмыстың бәрін жазады ма өлең,
Жетегіне ердім сол жырдың.
Ләйләні сүю азабы менен
Ғажабы шығар тағдырдың.

Сезімнің жағып шырағын мұзға,
Жыр жазу үшін өрелі.
Жұматай құсап бір ару қызға,
Ғашық болсын ел әуелі.

Жаутаңдап енді Ләйлә қарайды,
Ұқсаған Айға білегі.
Жұмыр Жер болып айналады Айды,
Жұматай жырдың жүрегі.

ӨРТ

Шілде ме еді, жоқ әлде, тамыз ба еді,
Кеше ғана болғандай тәрізді еді.
Өрт ішінде көз жұмды біздің көрші,
Дерті ішінде, байғұстың жаны ізгі еді.

Өзі оңып жүрмеген кәрі кісі,
Жанын оның жалмады жалын ұшы.
Отбасы-ошағының сыйқы қашып,
Оралмап ед басына бақ-ырысы.

Шөбі шүйгін, даламның бауыры бай,
Өрттің бетін алушы ед ауыл ұдай.
Жаны-тәні сол күні отқа оранды,
Байғұстың тағдырының ауырын-ай.

Өлім құшты, шырылдап ел жылады,
Шықпай қойды жадымнан сол жыл әлі.
Тәнін тастап жаны ұшып кетті-дағы,
Тәні күлге айналып, солды бағы.

Ала жібін біреудің аттап өлсек,
Таразылар күнәңді ақ-қара өлшеп.
Жәннаттық болар ма екен сол көршіміз,
«От пен судан, тәңірім, сақта!» деуші ед.

Жаныңды алар жалғанның өрті күшті,
Бір қайғы кеп ұласты дертіме ішкі.
Азабын мына өмірдің көзбен көріп,
Тозақ отын ойлаймын – қорқынышты.

Көңіліме мың түрлі күй кіргенде,
Өмірім бе – Алладан сый, білгенге.
Жанымды қоятуғын жер таппаймын,
Өлең өрті жанымды күйдіргенде.

Қиындыққа ешқашан жеңілмеген,
Көрге барып құлады көңіл дөнен.
Адам жаны бақиға көрші болып,
Өртке ұласып кетеді-ау өмір деген.

БАТЫР БАБА ЕСКЕРТКІШІ

Найзасымен сүйенген намысына,
Қазақтың ерлерінің жаны сірі, ә?
Ер бабасын ұмытпас халық әркез,
Кең даласын қорғаған жанұшыра.

Қаның судай аққанда кеңірдектен,
Қалың еді, қазағым, сорың неткен?
Батыр туған бабам-ай, ал әйтпесе
Күнде адам өлтіру өмір деп пе ең?!

Өмір деп пе ең күн кешу қан майданда,
Ат шалдырып ар үшін шалғайларға?!
Болмысына бақ беріп батыр деген,
Сорын қатар жазған ғой маңдайға Алла.

Батыр болу оңай ма заманда сол,
Жұртым жылап жатқанда,
санамда – шер.

Ерлігіңе ескерткіш орнатты ғой,
Есіміңді ұмытпас аман болса ел.

Кеудесіне үміттің отын жағып,
Байтақ дала күш берер батырға анық.
Туған жерге орнады тас мүсінің,
Тарихыма алтынмен атың жазып.

Ескерткішің – ол сенің тас тұғырың,
Біз сонда кеп шырқаймыз достық үнін.
Осы маңда жүреміз серуендеп,
Арулардың Ай сүйіп қос бұрымын.

Батыр ұрпақ келсін деп босағама,
Үйленсек біз келеміз осы араға.
Есіміңмен ерлікті қатар қойып,
Көрсетуге асықпыз дос, ағаға.

Батысқа жүргендер-ай босқа еліктеп,
Балқашта да білгенге кеш көрікті ед.
Суретке көп түсеміз достарменен,
Ескерткіштің түбінде естелік деп.

Батыр баба – Ағыбай бағым, арым.
Мүсініңнің өзі де саңылағым.
Қуанышқа толтырып тұр ғой әр кез,
Ұрпағыңның көтерген шаңырағын...

ҰЛЫМА (Сұлтанәліге)

Тұрмысымызды бермеді тағдыр түзетіп,
Мейлі оған енді кетеді тағы күз өтіп.
Сен үшін ұлым, жасай алмай бір
жақсылық,
Отырмын үнсіз ұйқыңды сенің күзетіп.

Кешірші ұлым, көрпемнен бөлек
көсілдім,
Ешкімім жоқтай есерсоқтармен есірдім.
Мен туған ауыл әкемнің туған жері еді.
Сайқал қалада санамнан да оны өшірдім.

Кешірші ұлым, әкеңе мына налыма,
Ойнайсың кейде қамшыны алып қолыңа.
Арғымақтарын көрсетер едім даламның,
Ауылға қайту бұйырмай қойды бағыма.

Кешірші ұлым, құлдыраңдаған құлыным,
Құлыным менің, құлынға ұқсас қылығың.
Татарсың кейін бұлақтың мөлдір
тұнығын,
Көрерсің кейін әкемнің қазған құдығын.

Кешірші ұлым, қамап қойдым ба
тар жерге?

Ақша табам деп әуреге түскен әр пенде.
Өзіңді ертіп ап, кеткім-ақ келеді ауылға
Ақкөңіл жанның барлығы, ұлым,
сол жерде.

Кешірші ұлым, жалғыз-ақ қана
байлығым,

Қыр ішінен бір, естілер ме екен
сайда үнің.

Салт-дәстүрімнің сынығы қалған ауылым,
Тоқымқағар деп мінгізер саған
тай-құлын.

Кешірші ұлым, қаладан мынау
қаша алмай.

Құр сөлім қалды – батады теріс
қашанғы Ай.

Туған жер жаққа телмірем көзден
жас ағып,

Құлыныменен құрыққа түскен асаудай.

ҚАЛА МЕН ДАЛА

Қажытып бітірген әр үміт,
Көрсен ғой дәл осы сыйқымды.
Ауылды жүргенде сағынып
Балконнан тағы да ит үрді.

Көрінген көк итке таланған,
Қаңғыбас пендеге не шара?
Қараңғы қапасқа қамалған,
Өз үйі секілді осы ара.

Мойнында қарғыбау, қарашы,
Сол итке сол – сауап, сол – айып.
Жанының ыза мен наласы –
Қанының кеткені қарайып.

Жүндей боп жұқарған жүйке бұл,
Бәрінің кеткендей көші ұзап.
Тар жерде сүргізген ит өмір,
Жалғанның не деген кеші ұзақ?!

Зәүлім үй аспанмен астасқан,
Армандар секілді тым биік.
Кеудемнің ішінде бас қосқан,
Түбіме жетеді бұл күйік.

Тар бөлме, бір қадам балконы,
Бауырға басатын жоқ құшақ.
Қоқыста дүкеннің картоны,
Кешкілік жанады от құсап...

БҰҚАР БАБА

Өсек пенен күбірден тұтанды дау,
Етекте еңбектеумен мұқалдым-ау.
Дұрыс бағыт көрсетіп, жол сілтейтін,
Алашқа керек-ақ бір Бұқар жырау.

Ақын тұрып бұл күнде әкім сөйлер,
Батырды емес, пақырды батыр дейді ел.
Ауызына қаратқан жалған сөйлеп,
Алдыңды орап кетеді ақылгөйлер.

Тосқауыл боп қазақтың мұң-зарына,
Бұқарлар-ай, түсірмес кірді арына.
Халықтың сүйіктісі болып жатыр,
Сүйенгендер тек қана тіл-жағына.

Бұқар баба, түрленді мына қоғам?
Пенде біткен бір-бірін кінәләған.
Еркегі де жылады бұл қазақтың
Жетімі мен жесірі жыламаған.

Қалың жаудан қорыған даланы ұдай,
Сенен кеңес сұраған хан Абылай.
Тіліміздің саудасын бітіргелі,
Дініміз де басқа дін, жаңа құдай.

Дала мүшкіл, онсыз да жұтаң қала,
Базардағы ауысты құт арбаға.
Қазақ, қайда барасың, нең қалды енді,
Ақыл сұрар кім қалды, Бұқар баба?

АҚТОҒАЙ

Тұлпарына салмаған тұсамысын,
Сұңқарының Ақсораң ұшар ұшы.
Ақтоғай мен Алашқа алтын діңгек,
Арқалаған ел жүгін үш арысы.

Әлем аузын аштырған ән-ғұмыры,
Топырағында туылған тағдыры ұлы.
Шартарапқа шайырлар жаққан шамның,
Жұдырықтай жүрекке тамды нұры.

Қойнауы жыр туған ел, құндағы құт,
Тербеледі Тоқырауын түн жамылып.
Тепкілеген тексізін елден қуып,
Тектілерін көтерген тұлға қылып.

Күйін шертпей бұл елдің, жырын ұқпай,
Бұйырады бойыңа ұлылық қай?
Алатаудай арманды еңсеріп ап,
Жыландыдан аттандым жұдырықтай.

О, Ақтоғай! Бесігі күй мен жырдың,
Біздегі бұл иесі күйбең күннің.
Шоқыларыңа сәжде қып маңдайды ұрып,
Топырағыңды тізерлеп сүйген құлмын.

Жаным ұйып тұрады мұңлы әуенге,
Себебі мен жалғызбын күллі әлемде.
Қасіреті жүректің қаламсапта,
Тауқыметі тағдырдың тұрды өлеңде.

Көңіл кейде көктемнен іздесе үміт,
Жапырақ боп кеткенмін күзге сіңіп.
Жарға апарып тірейтін түбі мені,
Жалғызаяқ жол жатыр, із кесіліп.

Мұң ба, жыр ма, білмеймін торығу тек,
Тұрып алды жолыма, қолы күрмеп.
Үзеңгімнің кетсе де жібі үзіліп,
Үмітімнің келемін шоғын үрлеп.

Мен сияқты көзінен жас парлаған,
Кең құшағын ашады аспан маған.
Бір жұлдызда жарқырап тұр, әнекей,
Менің мұңсыз өмірім, басталмаған.

ҚАРА ТОРҒАЙ

Тас төбеден күн сырғып түс ауғанда,
Он жастағы балаға тұсау бар ма?
Далада өмір өзгеше болғаннан ба,
Бала көңіл құштартын құс аулауға?

Балалық қой жүретін ендіктіріп,
Итке берер ойда жоқ жемтік қылып.
Тасжүрек те емес ем торғайларды,
Таспен ұрып жығатын мерткітіріп.

Кететіндей шідерін үзіп керіп,
Шыныменен біз солай бұзық па едік?
Тегененің астына жемді шашып,
Торғайларды аулаймыз қызық көріп.

Мал-жанына әлі де апармаған,
Алып беріп арпасын ат арбадан.
Алақаның уытты ұстай берме,
Балапаным дейтуғын атам маған.

Қолға түскен кішкентай қара торғай,
Қаламайтын біздерден қанаты ондай.
Қара торғай есіңе түседі екен,
Қалтыраған кезіңде қалада оңбай.

Есімде әлі сол сәттер неге менің?
Балапан күн ішінде тегененің.
Қармағыңнан кұтылып кеткен күнге,
Аржағынан қарайсың терезенің.

Көзіңді де сүрте алмай жасаураған,
Күнің құрсын түнімен маса аулаған.
Көғалымды сағындым сол ауылды,
Қатайғалы қанатым осы ауладан.

* * *

Қастық қылған көзге ілмей жан баласын,
Менің бабам имеген ханға басын.
Арманына жетелеп арда Алашын,
Айналдырған пейішке паң даласын.

Дұшпанына қылдырмай әр күн сауық,
Малын айдап әкеткен халқын шауып.
Кермедегі мініпті һас жүйрікті,
Кеудесіне кигенде алтын сауыт.

Ортасына шыққанда күнде алаңның,
Шақ келмеген батыры бұл ғаламның.
Аттиланың атағы Айға жеткен,
Ғасырына жүгінсем ғұн бабамның.

Үкі таққан найзасын қолына алып,
Жаудың ішін барады тағы жарып.
Епсіздердің майданда жанын алып,
Тексіздердің тағын алып.

Батыр бабам тарихтың төрінде жүр,
Елім үшін бас тіккен өлімге бір.
Азаттыққа айналып өмірде бұл,
Абылайдың ұраны көгімде жүр.

Көгімде жүр – мен соған мән беремін,
Қисынына көз жұмып әлдененің?
Ұлысынан айналдым ұлтарақтай,
Қылышынан қан тамған хан Кененің.

Оғыландар төккенде Отан деп тер,
Отқа күйсін арсыз хан, надан бектер.
Өрлік, ерлік, мәрттіктің басында тұр,
Айырылған басынан Махамбеттер.

ТӘТЕ

Тағдырымның түзеп берген қатесін,
«Айкүн» деген емес маған жат есім.
Сәл жүдесем өңі қашып мен үшін,
Сауықсын деп саумал берген тәтешім.

Әр кез мені адалдыққа жетелеп,
Әбігерге түскен тұсың өте көп.
Төрдің сәнін тұра-тұғын келтіріп,
Өз қолыңмен басып шыққан текемет.

Ақылыңмен бойыңдағы басты ілім,
Жетік білдің даланың салт-дәстүрін.
Сырға толы сырмақпенен сен тіккен,
Құс жастықта өтіп еді жастығым.

Ауыр тағдыр өткерсең де ауыр күн,
Ақжаулықты ажары едің ауылдың.
Ең бірінші өзің тұрдың өтінде,
Маған төнген талай дүлей дауылдың.

Тобылғының майыменен күбі ыстап,
Ойға шомып отыратын тыныш қап.
Өзің барда таусылмайтын несібем,
Өзің барда ортаймайтын ырыс-бақ.

Көрпе тігу ісіне де шеберім,
Аяқ-асты әкетті ме сені өлім?
Тасқа түнеп тоңып жүрмін, тәтешім,
Енді кімге сенемін?

Соның бәрін кеш ұқтым,
Кеш ұққан соң бақытымнан кешіктім.
Мен бөленген айдалада қаңырап,
Желмен ғана тербеледі бесік түн!

Айта алмай досқа шер мен мұң,
Маңдайға таяқ тиген көп,
Ескіріп жүрген кеудемнің,
Ескі үнін тағы сүйгем жоқ.

Күйбең де, күйбең күн өтіп,
Шерте алмай жүрмін күйімді.
Жанымды жалған жүдетіп,
Жазғаным жатқан үйінді.

Түкірем сосын отқа сан,
Түңілем тіпті түрлі ой кеп.
Өзімді-өзім тоқтатам,
Жүрегім соғып жүр ғой деп.

АНА СӨЗІ

Үш балапаным бағым ба, әлде сорым ба,
Ер жетті міне, еңіреп қалмай соңымда.
Ағаң мен әпкең өз күнін өзі көріп жүр,
Қыраным, ал сен, қаласың менің
жанымда.

Қараша үйің қалмауы үшін қаңырап,
Жайқалшы, ботам, теректей терең
тамыр ап.

Қанағат, балам, қатардан қалмай
есейдің,
Аманат саған әкеңнен қалған шанырақ.

Көшейік деме өзгеше туған өренім,
Осында тудым, осында онда өлемін.
Жалғыз жанымды жыраққа кетіп
жылатпай,
Жақсы әйел алып, жанымды нұрға
бөлегін.

Желікпе босқа еріксіз еріп қиялға,
Қалаға барсам төрт қабырғаға сиям ба?
Төсінен кетпей барқыт далаңның,
құлыным,
Несібем өзің, өсіп-өн осы ұяңда.

Жаратқан ием көсегемізді көктеткен,
Өзіне алып әкеңді, бізден шеттеткен.
Ырысқа бөлер сүт кенжем едің,

сен менің,

Жұмыс та берер жырсүйер елің

мектептен.

Ауылға барсам осылай дейді анашым,
Қалаға қимай далада өскен баласын.
Мен деген, ана, тұлпардан қалған

тұяқпын,

Білесің – жылқы тастап кетпейді

даласын.

БАЛҚАШ

Балқашты көлде бұралып өскен,
Бабаның бұл жер мекені.
Тектінің кеше тұрағы көшкен,
Бағаңа кімдер жетеді!

Жалпақ ел келіп жағалай қонған,
Жылуы болдың жалғанның.
Досына көңілі даладай болған,
Дархандығыңды аңғардым.

Жағаны ұрып тулаған толқын,
Өткенің мүлде сенгісіз.
Шағала құстар шулаған сол күн,
Оралар ма екен белгісіз.

Кетті ме кейін алыстап арман,
Мұржасын көріп мансаптың.
Жолбарыс түгілі қамыста қалған,
Көрмейміз ізін қарсақтың.

Бағыңды кімдер ұшырды желмен,
Баянсыз бұлдыр бес күнде?
Құсыңды көрмей, мысыңды көргем,
Пайдасыз бірақ, ешкімге.

Сол себептен бе сендегі белес,
Жанымды жүр-ау тілгілеп.
Өлеңім қалсын, еңбегім емес.
Ұрпаққа мәңгі үлгі боп.

Таусылар бір күн жердегі несіп,
Жанымды салман азапқа.
Жетілуі үшін ертеңі өсіп,
Өлеңім қажет қазаққа.

Көркем қып жырлап Көкше теңізді,
Сыр бағам мінсіз қалпынан.
Сондықтан болар көксеген ізді,
Қалдыру үшін талпынам.

БАЛҚАШ

(Екінші өлең)

Тұнығыңды тексіздер ластады анық,
Қайратыңды қайтесің тасқа жанып.
Қарашықта Балқаштың көлі жатыр,
Жанарымнан үзілер жасқа оранып.

Түнде ғана шағатын мұңын Айға,
Шалқар көлім секілді тұнық айна.
Қыс өткелі қайрылмай, құс кеткелі,
Жақынға да жүрегің жылымай ма?

Жігерімді құм қылып жасытты сор,
Қайғың аздай үстіне қосыпты шер.
Темірдің қызуында бақыт бар ма?
Өмірдің қызығынан асып түсер.

Көңілдің көгінде тұр сұйық мұнар,
Көкірекке мұң менен күйік тұнар.
Ақымымда алқынған көлдің өзі,
Көздің жасы екенін жиі ұқтырар.

Жат біреулер қаныңды таңдап ішті,
Жағасына жармасып қол қарысты.
Намысыңды өлтірдің, орға жығып,
Қамыстағы ақырғы жолбарысты.

Қала күбір жоқ онда, далада үміт,
Тулағаннан не қайыр жағаны ұрып.
Тәніңді де тоздырған қарабасқыр,
Төбеңдегі үйірілген қара бұлт.

Өзін-өзі өксiткен мыс орданың,
Аяғының аяймын тұсалғанын.
Көлін тастап құстары қалай кеткен,
Сағыныш па, алысқа ұша алмадым?!

* * *

Барды жоқ, жоқ қылар барды Құдай,
Осы да өмір ме басқа салған?!
Күміс жал, керқасқа тағдырым-ай,
Тағасыз тауға да, тасқа салған.

Жанымда жүргендер жауыз біткен,
Қолдашы, қорғашы арды, Құдай.
Сүрініп су ішкен ауыздықпен,
Күміс жал, керқасқа тағдырым-ай...

Бас сауғалап бір үйден бір, бір үйге,
Бой алдырып алам ылғи үрейге.
Маған да өлім келетінін білемін,
Адам тегін бейіт басына түней ме?

Ақсақ қойдай қалып барам көшімнен,
Жүрегімді шайып аққан жасыммен.
Жиырмасыншы ғасыр келсе түрім бар,
Тегі жылап көрісетін Қасыммен.

Белім шықпай жатып ескі бесіктен,
Бақытымнан қалай ерте кешіккем?
Жұматайдай жалға пәтер іздеумен,
Жалғанға да, арманға да өшіккем.

Бауырлардың құшағына бауырмал,
Кету керек шығар бізге ауылға әр.
Сор басыма бір бейнет бар жабысқан,
Білетінім ол жерде де дауыл бар.

Баспана ма ең керегі жанға бұл,
Сор маңдайға жазылғаны сол ма ауыр?
Келген жерім барар жерім белгілі:
Тар құрсақ пен тар қабір.

ДОС

Қиналсам болды – қасымнан менің
табылар,
Қуанышымда құрақ ұшатыны тағы бар.
Достарым менің бір-бір дастанға лайық,
Далада туып, далада өскен тағылар.

Азуын Айға білеген кілең арландар,
Ауыздықпенен алысып жүрген
тарландар.
Аузына елді қаратқан өнерлерімен,
Апайтөс балуан, шетінен биік заңғарлар.

Қабырғалары қайыспас әркез нар бәрі,
Қадірін білер алтындарының қолдағы.
Достарым менің – бір-бір арудың
жарлары,
Дүниедегі барлық арулардың да арманы.

Достарым менің әзілге құмар көңілі,
Жетістіктерге жете алмай қалсам мен ірі.
Мұңайған сәтте мерейімді кеп өсірер,
Сендерден асқан бақыт бар ма екен
ең ұлы?

ЖАЗЫЛМАҒАН БІР ӨЛЕҢ

Жазылмаған жүректе бар бір өлең,
Үмітін үзген тіпті мәңгі менен.
Сол өлеңге айналам немесе мен,
Сол өлеңнің соңында қаңғып өлем.

Ей, өлең, жазылма, сен, қал ішімде,
Береке жоқ онсыз да әр ісімде.
Жанталасқан жоқ едім жан үшін де,
Арпалысқан жоқ едім ар үшін де.
Жазылмай жүрші осылай, жан ішінде.

Жабыққанда жалғаннан жүдегенде,
Ішімде жүр татисың мың өлеңге.
Сені бір күн жарыққа шығарамын,
Уақыты кеп соны өзің тілегенде.

Әзірге айнала тұр мұңдасыма,
Күтесің азат болар күнді асыға.
Жазмышыма жазылған соңғы болып,
Соңғы өлеңсің бақ болар бір басыма.

Жазылмағын бағаңды кім береді?
Менің жаным сенсіз де күнде өледі.
Екеуімізге орын жоқ жер бетінде,
Пешенесі пенденің кірлегелі.
...бір өлең бар ішімде жазылмаған
Жазықсыз жан секілді түрмедегі.

ЖАЛАҢАШ

Ақ самал есетін қырынан,
Басқалар білмеймін не дейді?
Мен сені жұмақ деп ұғынам,
Аяулы ауылым, мерейлі.

Құстарға әнімді салдырып,
Ұстауға дайынмын туыңды.
Бұрын мен көшеңде сән құрып,
Ұлыңмен бірге ішкем уыңды.

Ауыл-ай, аңсатқан алыстан,
Өзіңде қалыпты тәтті өмір.
Жұлдызың жымыңдап ғарыштан,
Балықтыбұлағың ақ көңіл.

Шоқылар кіргізген шырайын,
Бөктері бақыттың мекені.
Өзіңе табынып Күн-Айың,
Аспанда мың тағзым етеді.

Мен сүйген еңселі тауының,
Бауыры жайқалған қарағаш.
Жүрегім өзіңсің, тілегім,
Жауһардан жаралған Жалаңаш.

ЖАЛҒАН ӘЛЕМ

(«Мой мир» әлеуметтік желісі туралы)

Тағдырдың қара әлегін,
Онда да жоқ еш дәнеңе.
Бір бөлек сенің әлемің,
Менің әлемім және де.

Өзгертер күзде гүлше өңін,
Түсінбейм сені кейде осы.
Жан-дүниеңде жүр сенің,
Бейне бір жанның бейнесі.

Өзім де соған сай едім,
Құлыптап сен бе тастаған?
Менің әлемімде – әдемім,
Сенің әлеміңде басқа жан.

Әлемде мына не сұмдық,
Айналып кеткен жұмаққа?
Бір-бірімізді кешірдік,
Сен жоқсың менде бірақ та.

Достықтың жояр білсе емін,
Сен енді мені сүймеші.
Жан-дүниеңде жүр сенің,
Бейне бір жанның бейнесі.

ЖЫЛАМАШЫ

Ғашықтардың басында бар нала-мұң,
Егілмеші, ерке елігі даланың.
Жұдырықтай жүрегімді жылатқан,
Кейімеші, күйім осы, қарағым.

Кешір мені, сызып таста сен сол бір,
Қасіретті күнімізді ең соңғы.
Өз басыма келетінін түсінбей,
Көз жасыңа қарамаппын мен сорлы.

Налымашы, сәтсіз екен сезім кей,
Түндеріңді төрт бөлдің бе көз ілмей?
Бақытыңды аяқ асты таптаған,
Бақытсызды кешірмеймін өзімдей.

Оңай сені бөлеп кеткен бар мұңға,
Кінәлімін, күнәм да бар алдыңда.
Өзім іштей азабымды тартамын,
Өкінбеші, өкпелеме тағдырға.

Енді өмірде мендей жанды армандап,
Үміт үзбей күте берші алдан бақ.
Жандырмасын мейлі менің бағымды,
Жұдырықтай жүрегіңде қалған дақ.
Сен, жыламашы.

* * *

Жылдан-жылға, анашым, әлің құрып,
Боқ дүниені қайтесің, жаныңды күт.
Сенің маңдай теріңді ақтамадым,
Биіктерді келсем де бағындырып.

Қала жаққа қуасың балаңды кеп,
Қаласың деп, ауылда қараңғы боп.
Қиналамын тәніме жаным сыймай,
Үй жағыңды естісем қар алды деп.

Түзде еркекке айналып, үйде әйелге,
Туған жерді жүрмісің қимай елде.
Өміріңді ұсындың өнеріме,
Өлең емес, жазғаным шимай өңге.

Бұл қаладан қайтармай үш балаңды,
Қолмен күреп жүрмісің қыста қарды?
Наданмын ғой, ал сенің адалдығың,
Маңдай терің тамған сол тұста қалды.

*«Қаздар қайтып барады тізбектеліп»
МҰҚАҒАЛИ.*

Қасиет па екен Қарасаздағы?
Қасірет па екен әлде өлең?
Айдында жүзген бала қаздары,
Тарана-тұғын сәулемен.

Қанатын қағып айтқан наздары,
Саған да, аға, азап па?
Қарасаз қалды қайтқан қаздары,
Қараөлең қалды қазаққа.

Қараөлең қалды, сол өлең қалды,
Сен де қайтқансың қайғылы.
Құлагер тағдыр мәреден де әлгі,
Өтпегенімен әйгілі.

Ақынның жаны құсқа айнала ма?
Қаздардың көрдім тізбегін.
Қарғалар қалды ұшпай далада,
Келгелі қашан күзге өлім.

Ақындар құсқа болады-ау ғашық,
Ұшатын тастап жалғанды.
Қайтса да құстар Алатауды асып,
Қанатында әсем ән қалды.

P.S

Мұқағали әнге айналды!

КҮЗЕТШІ

Түн. Дүкен іші,
Айдың нұры тамады терезеден.
Таңды тосып, таусылған күте күші,
Түннің айырмасы жоқ неге менен?

Қайда әлгі жарық әлем,
Өткізе алмай отырмын уақытымды?!
Өткеніме көз жұмып тағы да мен,
Атар таңнан күтемін бақытымды.

Суықтан дәл бүгінгі,
Тәнім тоңып, жүрегім дірдектейді.
Түсініксіз жасаған тағдырымды,
Әй, бірақ та Тәңірге кім беттейді?

Күйімді кім ұғады?
Жалған өмір сындырды қанатымды.
Аузыма кеп жүрегім тығылады,
Суқаным сүймейді осы қара түнді.

Бұлдыр елес,
Қарғап өтем қатыгез қарашаны.
Түн. Жалғыздық. Мұң-нала бұл дым емес,
Кім менің ертеңіме бал ашады?!

* * *

Оба тауы, сен де тау іргедегі,
Басына шақыратын күнде мені.
Адамзаттың бәрі ақын емес әттең,
Менен басқа өзіңе кім келеді?!

Мейірімге сусаған дала мына,
Жалғыз сенің қарайды қабағыңа.
Қалаға тайқып беріп, Оба тауы,
Мен де сенің қалдым-ау обалыңа.

Тектілігін жоғалтып тозған ары,
Ауылдың да қалмады өзге амалы.
Басыңа шығып алып жыр оқысам,
Тастарыңның жылайды көз жанары.

Мәрт даламның көз салып кеңдігіне,
Биігіңе құмар ем мен күніне.
Тасыңнан қына терген кездерді аңсап,
Тас көшеге таңылдым енді, міне.

Менен дәурен, басыңнан бұлт көшеді,
Содан қайтты жанымның күрт меселі.
Төбеңдегі үйілген тас сияқты,
Тасбауыр боп алыпты жұрт кешегі.

Мендік іңкәр жүректің Алатауы,
Аспанды аймалаған алақаны.
Жүрегім тасқа айналды тауды аңсаған,
Обалыңа қалдым-ау, Оба тауы.

(Дос, ағам Руслан Омашевтың рухына)

*«Асыл көгершін, ұшып келерсің
Адалдығыма, қашан сенерсің?..»*

Төбесін көз шалғанда Жаланаштың,
Жүректен жас ағады аралас мұң.
Алтын ұлдың аймағы алты қанат,
Күйінгенде сырымды саған аштым.

Бір ұл өтті өмірден шебер, сырлы
Өмірі – өзі салған өлең сынды.
Ауылда айтатұғын жан қалмады,
Ол шырқап кеткен «асыл көгершінді».

Бір ұл өтті жалғаннан, Жалаңаштан,
Алғырлығы асаудай ала қашқан.
Болмысы тұлпар еді, өттеген-ай,
Жазылып үлгермеген жаңа дастан.

Кеудемізге тұмар ғып тағып мұңды,
Жанымыз бір қайғыны жолықтырды,
Ол теңдесіз мерген ед, бірақ ажал
Одан да өткен мерген болып тынды.

Түзге тәрбиелеген үйден бізді,
Күйінді ме тәрк етті ол күй бен күзді.
Арманымен алмады қауыштыра,
Жан-тәнімен беріліп сүйген қызды.
Өкінішті...

ҚАРАӨЛЕҢ

Тәукенің жеті жарғысы сынды,
Бәрінен биік бағалы ол.
Адамның бүкіл алғысы сынды,
Тағдырым салған қара жол.

Қаламның әлі қасиетіне,
Басын иеді бар әлем.
Жүректің жұтқан қасіретінен,
Жарыққа шыққан қараөлең.

Бүкіл байлықты жер бетіндегі,
Өлшеп көрсең де шамамен.
Бір-ақ арудың келбетіндегі,
Басып кетеді қара мең.

Көмбеге жетіп аһ ұрды, құлап
Шабытым – жүйрік қарагер.
Ақымақ шығар, ақынды бірақ,
Көтере алмайды қара жер.

Пенденің соқыр, кереңдері де,
Біз жайлы айтар бар аңыз.
Мұң сіңген әсем өлеңдеріме,
Сүйсініп жүрсе қара қыз.

Тәукенің жеті жарғысы сынды,
Басын иетін бар әлем.
Адамның бүкіл алғысы сынды,
Жүрегім осы – қараөлең.

Тілегім осы – қараөлең.

Түнде алақан, жаятын күндіз құшақ,
Тамаша өмір барады бір қыз құсап.
Жарық түспес тар қабір, ол да тағдыр,
Ағып түссем бір күні жұлдыз құсап.

Төзуді де үйреткен аңсатуды,
Өмір, сенің сүйемін әр сәтіңді.
Арымды кір шалмайтын, жанымды мұң,
Алыстарға жетелеп жол шақырды.

Налитын кездерімде тағдырыма,
Жалған жылау екен ғой барлығыда.
Жалғыз аяқ жол жатыр бейтке дейін,
Мүмкіндік сол, артымда із қалдыруға.

Бір сүріну кейде осы бір үмітпен,
Күннен-күнге келемін тіріліп мен.
Өлеңіме өзімнің ғашық болам,
Жаным егіз секілді ұлылықпен.

Мұңайсам да ерекше қуансам да,
Айналары мәлім ғой күнәм сорға.
Жүрегіне жұртымның жетер ме екен?
Жүрегімнен шыққан жыр күмән сонда.

Не табамын біреуді жәбірлеуден,
Қараөлеңді келемін қадірлеумен.
Осы өлеңді мен ертең оқып тұрам,
Тағдырыма тәу етіп Тәңір берген.

*Түсінбегендер зарымды ішкі,
Кетіпті тағы тоғымды қиып.
Бағдат МҮБӘРӘК*

Дүниенің түбінде сөнер күні,
Сөндірмеуге жан салдым өнерді ұлы.
Бағдаттың ойымнан кетпей қойды,
Тоғымды қиып кетті деген жыры.

Қиса-қисын тоғымды одан да әрі,
Шуақ сәулем сөнген жоқ санамдағы.
Қолдан құйып жасаған қараңғылық,
Сөнетін күн бар ма екен қоғамдағы?!

Шарасыздан шамданып шам да жақтым,
Түніменен көз ілмей таңда жаттым.
Тоғыңды да елемес, сорыңды да,
Киіз үйі, шіркін-ай, нар қазақтың.

Ат құйрығын кесіскен жақындары,
Ескермейтін, елім-ай ақындарын.
Жұмыстан қысқарғандар қорында емес,
Ырыстан қысқарғандар сапындамын.

ҰЗАТУ

Ұшырып сені қолымнан,
Егіліп іштей жыладым.
Табылып кенет жолымнан,
Неліктен маған ұнадың?

Жүректен жауһар ән құрай,
Жараспақпысың жұбыңмен.
Өзіңдей қызға дәл бұлай,
Ғашық болмаппын бұрын мен.

Түнегін кездім елестің,
Мен үшін мәңгі тәттісің.
Бақытың, сірә, емеспін,
Басқаға қоңдың, ақ құсым.

Ардағым, енді сен десем,
Қателесемін, жан ерке.
Басқаға сені бермес ем,
Кездескенімде сәл ерте.

Сыңарыңменен сән құрап,
Қанатты қақтың ұзаққа.
Қайырылып келмей, сен, бірақ,
Ұшқан жағыңда тұрақта.

Балап өтемін шынарға,
Мұңайып түнде, күндіз мен.
Ойыңнан мені шығар ма,
Ұзатылуыңды жүргізген.

Сағыныш па едің күз кейпіндегі,
Сағынып жүрмін сол шақты?
Аңсап, күтіп тек іздейтін мені,
күндерің, күнім аңсатты.

Біздің жүректен тұратын арман,
кешірім, мейірім қалғаны.
Жазықсыз сені жылатып алған,
жылдарды жылдар жалғады.

Солдырып ерте сезімнің гүлін,
кешігіп қалған, арман-ай.
Сені сүйетін көзімнің мұңын,
жуамын жаспен мен қалай?

Қоспаған бізді бұл өмір көгі,
түнеріп тұрған бұлт еді.
Кішкене мына жүрегімдегі,
бақытымның ең үлкені.

Атам марқұм бізді басып бауырға,
Тауға барып тобылғы әкеп бір құшақ.
Өрістегі мал келгенше ауылға,
Теріскейге жүруші еді дүрбі сап.

Ал біз қазір өстік, жігіт болғанбыз,
Маусымдағы ақ селеудей гүлдеген.
Сол кісінің аманаты бар жалғыз,
Адам бола біл деген.

Ауылға да бармағалы көп болды,
Адамдықтан айырылып, кім болдық?
Тас көшеде көрмей нұрлы көктемді,
Қаладағы қуыршақ боп үлгердік.

Қайырымсыз тас қалаға елең боп,
Тауға барып тобылғы әкеп бір құшақ.
Қаладағы балам қашан келер деп,
Теріскейге кім жүр екен дүрбі сап?

* * *

Табысқым келді қоштасар шақта,
өртеніп жүрек, жанып іш.
Алыстап кеттік достасар шақта,
арада қалды сағыныш.

Көктем боп күлдің, күз болып тұрдым,
сүйетін едім – жазығым.
Айырылған екі із көріп тұрдым,
өзім де содан қажыдым.

Қап-қара түнде Ай тұрды жылап,
жылаған, әлде, сен бе едің?
Мұңымыз бірге айтылды, бірақ
қоштасып қалдым – пендемін.

Сағынып сені мұздайды жүрек,
Көңілім ынтық құштар жан.
Көктемнің өзі біз жайлы білед,
Сенбесең, сұра құстардан.

Көңілден қатал сезілген ақпан,
Кешірші осы кейпімді.
Оттай ыстық жас көзіңнен аққан,
Сезім бе, бәлкім, сыйқырлы?!

ЖҰЛДЫЗ ТЕК КӨКТЕ ЖАНАДЫ

Айналайын, Қайратжан!

Сенің жырларың, өміріңмен қоса өрілген өлеңдерің арқылы өз өмірім, бала күндерім көз алдыма келді. Өмірімізде сағыныш ұнымы ұя салты. Біз ерекше мейірім іздедік, таппадық. Бірақ, ана махаббатына тоятпандық, қуандық. Анамыздың жүрегіндегі мұңды қуанышпен алмастырғымыз келді. Сен, Қайратжан анаға ғана емес, өз жырларыңмен Алашқа қуаныш сыйладың. Сенің анаға қазақ жұрты ырза, ақынды туыпты, ақынды дүниеге әкеліпті. Ақынның анасы болыпты. Ақынлар бақытты ұзақ іздейді, олар біреуге бақытты болып көрінер, біреуге бақытын іздеген байғұстай боп көрінеді. Бақытыңды поэзия әлемімен байланыстырған екенсің, көгіңе көтеріл.

Жұлдыз тек көкте жанады!

Ағалық ақ ниетпен
Бекзат АЛТЫНБЕКОВ

МАЗМҰНЫ

АЛҒЫСӨЗ	3
САПАР	6
МІНЕЗ	7
ҚҰЛАЗУ	8
ӘКЕ	9
АНАНЫ ЖҰБАТУ	10
«ЖҮРЕК ЖИІ ЖҰТҚАН СОҢ...»	12
ТОҚЫРАУЫН	13
ЖҰЛДЫЗ АҚТЫ	14
«ӘДЕМІ АРУЫ БІР ҮЙДІҢ...»	15
«КӨЗІҢНЕН КІРБІҢ МҰҢ КӨРДІМ...»	16
«БОЙЫМДА БАР МА МЕНІҢ...»	17
КЕР АТ	18
«ЖАПАН ТҮЗДЕ ЖАЛҒЫЗ ӨСІП...»	20
«ШЫҒА АЛМАСТАЙ ШЫРМАЛЫП...»	21
ҚАСҚА ҚҰЛЫН	22
МҮГЕДЕК	23
«АЛАСАРТЫП АЛҒАНДАЙ...»	25
КІЛТ	26
«АТЫРЫП ӘНМЕН ТАҢЫМДЫ...»	28
НҮКТЕ	29
ҮЗІК СЫР	30
БАЛАЛЫҚ АРМАНЫҢ БИІГІ	32
УАҚЫТ	34
ҚАЙДАУЫЛ-ШЕРҮКЕ	36
ПОДЪЕЗД	37
«НЕГЕ ЖЫЛҒЫ БЕРЕСІҢ...»	38
«ТАҚАП ҚАЛҒАН ТҮС ЕДІ...»	39
КҮЙ	40
«БЕКЕР БІЗГЕ СҮЙСІНІП...»	42
ӘКЕ	43
«АПАҚ-САПАҚ ДҮНИЕ БҮЛ...»	44
«СҮРІНІП ТҮЯҚ КЕТКЕНДЕ...»	45
«АТ ЖАРЫСҚА БАРАЙЫҚШЫ...»	46
«ТЕМІР ДЕ СЫНАР...»	47

ЖАМАТАЙҒА	48
ӨРТ	50
БАТЫР БАБА ЕСКЕРТКІШІ	52
ТІЛІМ	54
БАМ МЕН ДАЛА	56
БІҚАР БАБА	58
ДОҒАЙ	60
«ЖАНЫМ ҮЙІП ТҮРАДЫ...»	61
ҚАРА ТОҒАЙ	62
«ҚАСТЫ ҚЫЛҒАН КӨЗГЕ ІЛМЕЙ...»	64
ТӨТЕ	66
«АЙТА АЛМАЙ ДОСҚА...»	68
АНА СӨЗІ	69
БАҚАШ	71
БАҚАШ ЕКІНШІ ӨЛЕҢ	73
«БАРДЫ ЖОҚ, ЖОҚ ҚЫЛАР...»	75
«БАС САУҒАЛАП БІР ҮЙДЕН...»	76
ДОС	77
ЖАЗЫМАҒАН БІР ӨЛЕҢ	78
ЖАҢАШ	79
ЖАҒАН ӘЛЕМ	80
ЖАММАШЫ	81
«ЖЫЛДАН-ЖЫЛҒА, АНАШЫМ...»	82
«ҚАМЕТ ПА ЕКЕН...»	83
КҮЗЕТШІ	84
«ОБА ТАУЫ, СЕН ДЕ ТАУ...»	85
«ТӨБЕСІН КӨЗ ШАЛҒАНДА...»	86
ҚАРА ӨЛЕҢ	87
«ТҮНДЕ АЛҚАН, ЖАЯТЫН...»	89
«АУЫМНЫҢ ТҮБІНДЕ...»	91
ҚАТУ	92
«СЫНЫШ ПА ЕДІҢ...»	94
«АТАМ МАРҚҰМ БІЗДІ БАСЫП...»	95
«ТАБЫОҚЫМ КЕЛДІ ҚОШТАСАР...»	96
ЖАЛДЫЗ ТЕК КӨКТЕ ЖАНАДЫ	97

Қайрат ИМАНБЕКОВ

ҚАСҚА ҚҰЛЫН

Редакторы: Серік САҒЫНТАЙ.

**«Қасым» журналы компьютерлік орталығында
беттеліп, жасалған.**

**Таралымы 1000 дана. Қаріп түрі Орі. Шартты
баспа табағы 8 б.т.**

Тапсырыс № 1115.

**“Арқо» ЖШС баспаханасында басылды.
Қарағанды қаласы, Сәтбаев көшесі, 15.**

Қайрат ИМАНБЕКОВ

1989 жылы Қарағанды облысы,
Ақтоғай ауданы, Жалғаш
ауылында дүниеге келген.

Жалғаш ауылындағы
Т.Ақышұлы атындағы 9 жылдық
мектепті тәмамдап, Балқаш
қаласындағы 2006 жылы №2
Абай атындағы лицейді бітірген.

2010 жылы Балқаш
гуманитарлы-техникалық
университетінің филология
факультетін тәмамдады.

Облыстық, республикалық жыр
мүшәйраларының жүлдегері.

Ж.Жақыпбаев атындағы
республикалық «Жұмттай жыр
қағаны» атты мүшәйраның 3
орын иегері, 2011 жылы
Павлодар қаласында өткен жас
қаламгерлердің «Тәуелсіздік
тұғыры» атты фестивалінің Естай
атындағы арнайы жүлдесінің
лауреаты.